

Minkfritt Smøla 2025 -

Minken er en svartelistet art som først ble innført til Norge, som pelsdyr, i 1927.

Til Smøla kom den ca 1950, i bur, og rømte deretter ut i naturen og har medført svært stor skade i faunaen.

"Handlingsplan mot amerikansk villmink" fra 2011 gjorde at Statens naturoppsyn (SNO) startet opp med bekjemping av mink i utvalgte verneområder samme år. Etter den tid er det tatt ut ca. 5600 mink i Norge i regi av SNO, hovedsakelig i verneområder.

Smøla har unike naturkvaliteter som minken truer. Skjærgården har gode hekkebestander av de fleste bakkehekkende sjøfuglartene. Inne på myrene og våtmarkene har mange vadefugler sine siste gode forekomster i fylket, som småspove, myrsnipe, heilo m.fl. De mange Smølavassdragene utmerker seg som fortsatt gode sjø-ørretvassdrag.

Etter et omfattende vern på Smøla i 2009, ble det i 2010 opprettet naturoppsyn-stilling i Statens naturoppsyn (SNO Smøla). 10 verneområder og ca 1/3 av kommunen ble vernet.

Vernet gjorde at det ble stilt økonomiske midler til rådighet for skjøtsel av verneområdene.

Det er Statsforvalter som forvalter verneområdene på Smøla, og som søker Miljødirektoratet om økonomiske midler til ulike skjøtseloppdrag.

April 2011 ble det innhentet kompetanse på minkuttak med hund fra SNO Agder.

Sørlige deler av Sør-Smøla landskapsvernområde ble systematisk gjennom søkt over 3 dager. Det ble tatt ut 20 mink.

Påfølgende år ble innsatsen økt, både med hunder, og etter hvert med feller. Stadig større områder i Sør-Smøla ble tømt for mink, år for år. En ble positivt overrasket over resultatet, og ikke minst over at tilførselen av ny mink inn i verneområdet var mindre en antatt.

Filmen "Minkmannen og ternene", <https://tv.nrk.no/serie/ut-i-naturen/sesong/2015/episode/DVNA200011>, ble tatt opp i Sør-Smøla landskapsvernområde og vist på NRK i 2015. Dette økte interessen og engasjementet lokalt. Det ble jaktet med hund og våpen og satt ut feller over store deler av Smøla. De 2 neste årene ble det tatt ut nesten 400 mink.

Naturlig nok, avtok engasjementet fra de frivillige etter hvert som minkbestanden dalte.

Utfordringen er imidlertid at så lenge det er mink på Smøla, vil det bli ny innvandring til områdene, og kampen vil måtte fortsette i "evig tid".

Sør-Smøla landskapsvernområde har vært minkfritt i hekkesesongen i ca 10 år, etter at det er tatt ut 329 mink siden 2011, og dette har vært svært positivt for artsmangfoldet. De siste 6 åra er det tatt ut 2-9 mink, hovedsakelig langs Smølas fastland. Dette er fra kull som har spredd seg fra inne på øya. Det samme erfarer vi, i og ved andre områder på øya.

Siden 2011 er det felt 1005 stk. mink pr. dato i hele Smøla kommune, jf grafer og kart under.

Minken fikk hjelp til å komme til Smøla ca. 1950. Uten slik hjelp ville den ikke klart å komme til øya. Den er ikke en særlig god svømmer over tid/distanse og vil ikke kunne svømme fra nabokommuner og til Smøla. Det er for stor avstand (minimum ca 5 km) og med sterk strøm og for kaldt vatn.

Det finnes ikke rev og rådyr på Smøla av samme årsak.

Dette tilsier at når den siste minken/tispa er borte fra Smøla, vil det være nesten umulig at minken naturlig vil etablere seg på Smøla på nytt. Det vil også være slik at effekten av prosjektet vil være umiddelbar, og ikke bare i etterkant.

Minkbestanden på Smøla er nå så lav som den ikke har vært siden ca. 1960, og kompetanse/utstyr rundt minkbekjemping har aldri vært høyere. En kan med andre ord utvide/ videreutvikle den gode jobben som allerede er utført.

Effektiv fjerning av all mink på Smøla vil kreve godt og nært samarbeid med mange aktører, som lokalbefolkning, kommune, Statsforvalter og SNO.

Smøla kommune vil stå som prosjekteier og tilrettelegger, og SNO vil være ansvarlig for all praktisk jobb ute i felt og administrering av denne.

Det er grunneier som har jaktrett både i og utenfor verneområdene. Innenfor verneområdene har forvaltningsmyndighet og SNO mulighet til å utføre skjøtsel i tråd med forskrift for det aktuelle verneområdet. Utenfor verneområder er det formålstjenelig å ha en god dialog med grunneiere og rettighetshavere.

Fri tilgang for uttak er avgjørende viktig når en har som mål å fjerne *all* minken fra et stort område. Uten en slik adgang vil en ikke kunne oppnå målsettingen. Ei drektig tisper har ca. 5 foster, og disse vil spre seg utover øya, ca 3 mnd etter kvalping. De er da ferdig utvokst og klar til å opprette nye revir. Hunnvalpene føder unger når de er ca ett år gamle.

På fastland-Smøla vil minkuttaket stort sett skje ved bruk av hund i langline og avliving ved bruk av våpen, samt selektiv fellefangst med elektronisk varsling. Dette er slagfeller som tar livet av minken umiddelbart og fanger selektivt. Inngangshull er max 70 mm og dermed ufarlig for mennesker og andre dyr.

Hundene som brukes i regi av SNO er spesialtrent opp mot mink og markerer hvor minken er eller har vært. Alt uttak vil skje ved human jakt etter dyreetiske prinsipper, og bruk av godkjente skytevåpen og innretninger.

Adressatene til dette skrivet er grunneiere til en eller flere eiendommer hvor minkuttak planlegges. Hensikten er først og fremst å orientere overfor grunneiere om selve tiltaket, og om bakgrunnen og nødvendigheten av å ta ut mink, som fremmed art i Smøla kommune.

Dersom noen har spørsmål eller innvendinger, kan Smøla kommune kontaktes på e-post: postmottak@smola.kommune.no

Dersom vi ikke har fått innvendinger innen 01.03.2025, legger vi til grunn at minkuttak kan skje som skissert på de aktuelle eiendommer.

Prosjektskisse: "Minkfritt Smøla"

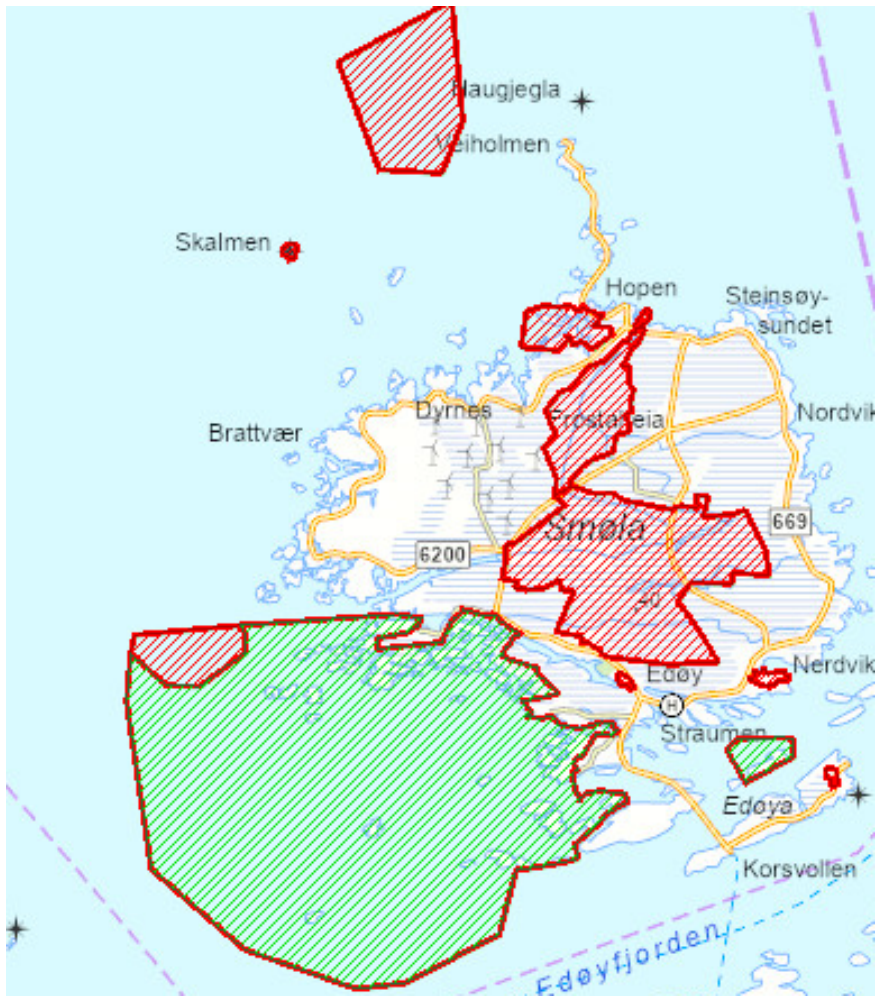
Våren 2025, uke 13 eller 14, vil 7-8 fast ansatte i SNO komme til Smøla med en eller flere spesialtrente minkhunder hver.

I tillegg vil det komme ca 4 medhjelpere fra SNO, pluss at lokale hjelpere blir innleid via tjenestekjøp. Hovedfokus blir utsetting av feller, sammen med hundesøk.

Noenlunde tilsvarende aksjon planlegges for 2026.

Etter denne tid ser en for seg at det står ca 500 feller ute, med elektronisk varsling.

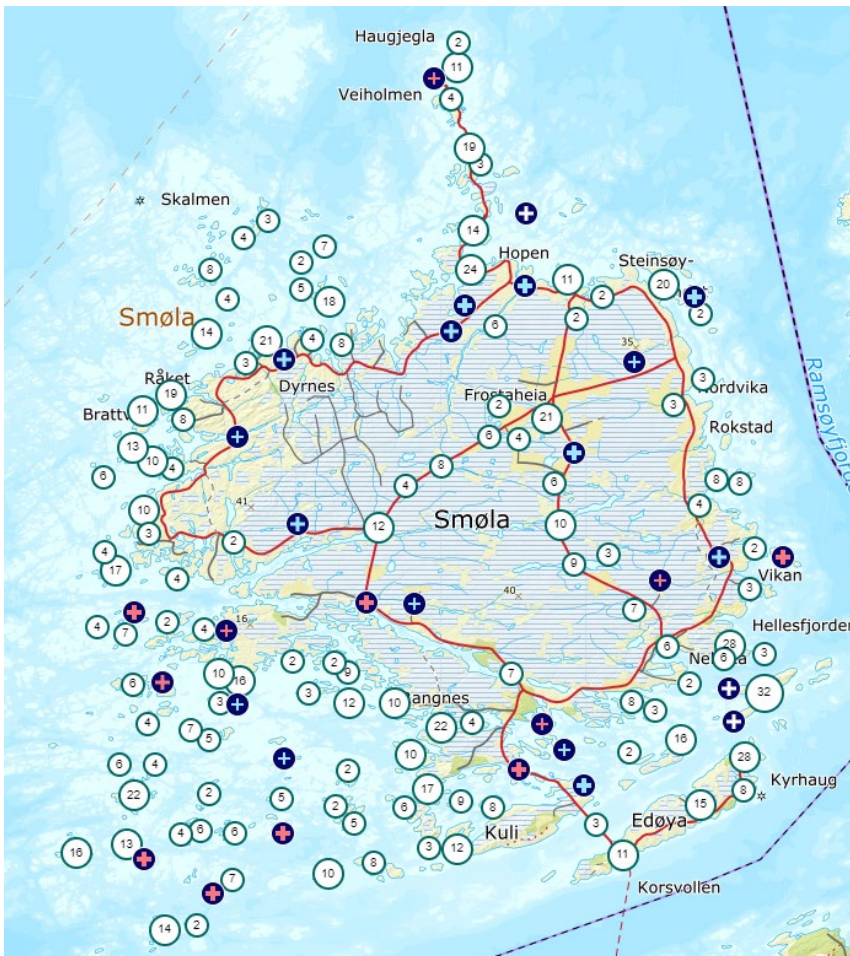
Disse fellene vil bli røktet av lokale og dedikerte folk som er innleid på tjenestekjøp, i nært samarbeid med lokalt SNO.

Verneområder på Smøla. Sør-Smøla lvo i sørvest

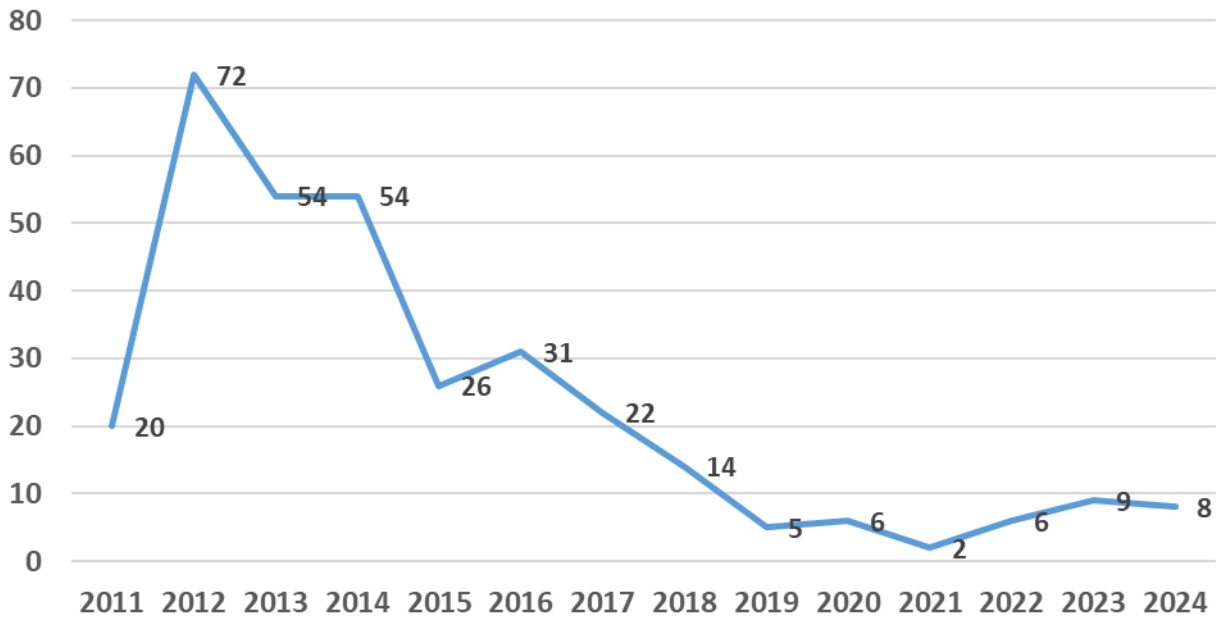

Felte mink i regi av SNO i Norge, 2010-2025: 5810 stk pr februar 2025

1004 stk mink tatt ut i Smøla kommune, 2011-2025

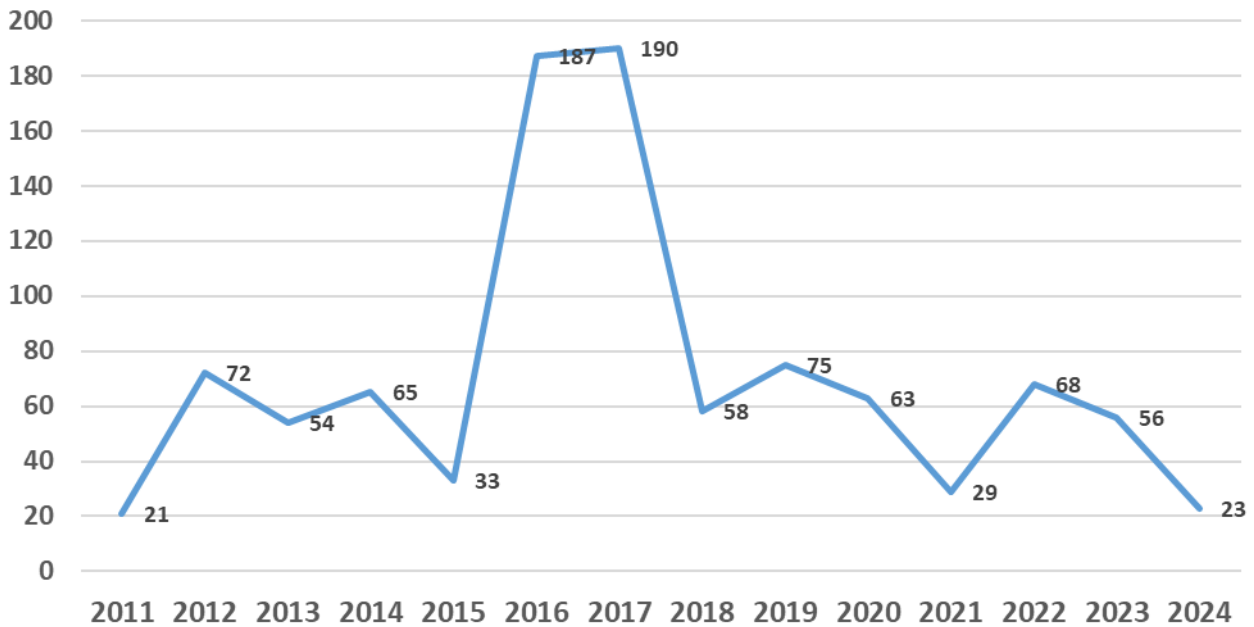
Sum minkuttak i Sør-Smøla lvo 2011-2024

Sum minkuttak i Sør-Smøla landskapsvernområde, 2011-2024

Statistikk over minkuttak 2011-2024 i Sør-Smøla landskapsvernområde.

Minkuttak på Smøla 2011-2024

Sum minkuttak i hele Smøla kommune, 2011-2024